



## Zbirka odločb sodne prakse

SODBA SODIŠČA (veliki senat)

z dne 10. decembra 2013\*

„Pritožba — Državne pomoči — Oprostitev plačila trošarine za mineralna olja — Vloga sodišča — Tožbeni razlog, ki ga sodišče Unije obravnava po uradni dolžnosti — Razmerje med davčnim usklajevanjem in nadzorom državnih pomoči — Pristojnosti Sveta in Komisije — Načelo pravne varnosti — Domneva zakonitosti aktov Unije“

V zadevi C-272/12 P,

zaradi pritožbe na podlagi člena 56 Statuta Sodišča Evropske unije, vložene 1. junija 2012,

**Evropska komisija**, ki jo zastopajo V. Di Bucci, G. Conte, D. Grespan, N. Khan in K. Walkerová, agenti, z naslovom za vročanje v Luxembourg, u

pritožnica,

druge stranke v postopku so

**Irška**, ki jo zastopa E. Creedon, agentka, skupaj s P. McGarryjem, SC, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

**Francoska republika**, ki jo zastopajo G. de Bergues in sprva J. Gstalter, nato N. Rouam, agenti,

**Italijanska republika**, ki jo zastopa G. Palmieri, agentka, skupaj z G. Aiellom, avvocato dello Stato, z naslovom za vročanje v Luxembourg,

**Eurallumina SpA**, s sedežem v Portoscusu (Italija), ki jo zastopajo R. Denton, A. Stratakis, L. Martin Alegi in L. Philippou, solicitors,

**Aughinish Alumina Ltd**, s sedežem v Askeatonu (Irška), ki jo zastopajo C. Waterson, C. Little in J. Handoll, solicitors,

tožeče stranke na prvi stopnji,

SODIŠČE (veliki senat),

v sestavi V. Skouris, predsednik, K. Lenaerts, podpredsednik, A. Tizzano, R. Silva de Lapuerta in T. von Danwitz, predsedniki senata, A. Rosas, J. Malenovský, E. Levits, A. Arabadžiev, sodniki, M. Berger, A. Prechal, sodnici, E. Jarašiūnas (poročevalec) in C. Vajda, sodnika,

generalni pravobranilec: Y. Bot,

sodni tajnik: V. Tourrès, administrator,

\* Jeziki postopka: francoščina, angleščina in italijanščina.

na podlagi pisnega postopka in obravnave z dne 9. aprila 2013,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 18. julija 2013

izreka naslednjo

### Sodbo

- 1 Evropska komisija s pritožbo predlaga razveljavitev sodbe Splošnega sodišča Evropske unije z dne 21. marca 2012 v združenih zadevah Irska in drugi proti Komisiji (T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV in T-69/06 RENV, v nadaljevanju: izpodbijana sodba), s katero je Splošno sodišče razglasilo ničnost Odločbe Komisije z dne 7. decembra 2005 o oprostitvi plačila trošarine za mineralna olja, ki se uporabljajo kot gorivo pri proizvodnji aluminijevega oksida v regiji Gardanne, v regiji Shannon in na Sardiniji, ki se izvaja v Franciji, na Irskem in v Italiji (2006/323/ES) (UL 2006, L 119, str. 12, v nadaljevanju: sporna odločba), ker je v njej ugotovljeno – oziroma temelji na ugotovitvi – da so oprostitve plačila trošarin za mineralna olja, ki se uporabljajo kot gorivo pri proizvodnji aluminija, ki so jih Francoska republika, Irska in Italijanska republika zagotovile do 31. decembra 2003, državne pomoči v smislu člena 87(1) ES in ker je v njej odrejeno, naj Francoska republika, Irska in Italijanska republika sprejmejo vse potrebne ukrepe za zagotovitev vračila teh oprostitvev od upravičencev do navedenih oprostitvev, če ti niso plačali trošarine po stopnji vsaj 13,01 EUR na 1000 kg težkega kurilnega olja.

### Pravni okvir

- 2 Trošarine za mineralna olja ureja več direktiv, in sicer Direktiva Sveta 92/81/EGS z dne 19. oktobra 1992 o uskladitvi trošarinskih struktur za mineralna olja (UL L 316, str. 12), Direktiva Sveta 92/82/EGS z dne 19. oktobra 1992 o približevanju stopenj trošarine za mineralna olja (UL L 316, str. 19) in Direktiva Sveta 2003/96/ES z dne 27. oktobra 2003 o prestrukturiranju okvira Skupnosti za obdavčitev energentov in električne energije (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 9, zvezek 1, str. 405), s katero sta bili z učinkom od 31. decembra 2003 razveljavljeni direktivi 92/81 in 92/82.

- 3 Člen 8(4) Direktive 92/81 je določal:

„Svet lahko, na predlog Komisije, soglasno odloči, da državi članici dovoli uvedbo nadaljnjih izjem ali znižanj zaradi upoštevanja posebnih politik.

Država članica, ki želi sprejeti takšen ukrep, o tem ustrezno obvesti Komisijo in prav tako Komisiji posreduje vse pomembne in potrebne informacije. Komisija v roku enega meseca o predlaganem ukrepu obvesti druge države članice.

Da je Svet odobril ohranitev predlagane oprostitve ali predlaganega znižanja, se šteje, če v dveh mesecih od dneva, ko so bile druge države članice obveščene po prvem pododstavku, niti Komisija niti druga država članica ne zahtevata, da zadevo preuči Svet.“

- 4 Člen 8(5) te direktive je določal:

„Če Komisija meni, da izjem ali zmanjšanj, določenih v odstavku 4, ni več mogoče ohranjati, zlasti glede na lojalnost konkurence ali izkrivljanje delovanja notranjega trga ali glede na politiko Skupnosti na področju varstva okolja, Svetu posreduje ustrezne predloge. Svet o teh predlogih odloča soglasno.“

- 5 Člen 6 Direktive 92/82 je določal najnižjo trošarinsko stopnjo na težko kurilno olje, 13 EUR za 1000 kg, od 1. januarja 1993.

- 6 Člen 2(4)(b), druga alineja, Direktive 2003/96 določa, da se ta ne uporablja za energente z dvojno uporabo, torej energente, ki se uporabljajo hkrati kot gorivo za ogrevanje in kot kar koli drugega, razen kot pogonsko gorivo ali gorivo za ogrevanje. Uporaba energentov za kemijsko redukcijo in elektrolitične ter metalurške procese se šteje za dvojno uporabo. Zato od 1. januarja 2004, ko se je ta direktiva začela uporabljati, ni bilo več najnižje trošarine za težka goriva, uporabljena v proizvodnji aluminijevega oksida. Poleg tega je bilo v členu 18(1) Direktive 2003/96 državam članicam dovoljeno, da do 31. decembra 2006 še uporabljajo znižane stopnje ali oprostitve, našete v Prilogi II k tej direktivi, v kateri so navedene oprostitve trošarin za težko kurilno olje, ki se uporablja kot gorivo pri proizvodnji aluminijevega oksida v regijah Gardanne in Shannon ter na Sardiniji.

### Dejansko stanje

- 7 Na Irskem, v Italijanski republiki in v Francoski republiki velja oprostitve plačila trošarine za mineralna olja, ki se uporabljajo pri proizvodnji aluminijevega oksida, in sicer v regiji Shannon od leta 1983, na Sardiniji od leta 1993 in v regiji Gardanne od leta 1997.
- 8 Te oprostitve (v nadaljevanju: sporne oprostitve) so bile odobrene z odločbami Sveta 92/510/EGS z dne 19. oktobra 1992, ki državam članicam dovoljuje, da za nekatera mineralna olja, če so uporabljena v posebne namene, še naprej uporabljajo veljavne nižje trošarinske stopnje ali oprostitve plačila trošarine v skladu s postopkom, določenim v členu 8(4) Direktive 92/81/EGS (UL L 316, str. 16), 93/697/ES z dne 13. decembra 1992, ki nekaterim državam članicam dovoljuje, da za nekatera mineralna olja, če so uporabljena v posebne namene, uporabljajo ali še naprej uporabljajo nižje trošarinske stopnje ali oprostitve plačila trošarine v skladu s postopkom, določenim v členu 8(4) Direktive 92/81/EGS (UL L 321, str. 29), in 97/425/ES z dne 30. junija 1997, ki državam članicam dovoljuje, da za nekatera mineralna olja, če so uporabljena v posebne namene, uporabljajo ali še naprej uporabljajo veljavne nižje trošarinske stopnje ali oprostitve plačila trošarine v skladu s postopkom, določenim v Direktivi 92/81/EGS (UL L 182, str. 22). Svet je te oprostitve večkrat podaljšal, nazadnje z Odločbo Sveta 2001/224/ES z dne 12. marca 2001 o nižjih trošarinskih stopnjah in oprostitvah plačila trošarine za nekatera mineralna olja, če so uporabljena v posebne namene (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 9, zvezek 1, str. 342), in sicer do 31. decembra 2006.
- 9 V točki 5 obrazložitve te odločbe je navedeno, da ta odločba ne vpliva „na izid postopkov, izvedenih na podlagi členov 87 [ES] in 88 [ES], ki se nanašajo na izkrivljanje delovanja enotnega trga, in da ne razveljavlja zahteve, da „morajo države članice v skladu s členom 88 [ES] Komisijo obvestiti o primerih morebitne državne pomoči“.
- 10 Komisija je s tremi odločbami z dne 30. oktobra 2001 sprožila postopek iz člena 88(2) ES za vsako od zadevnih oprostitvev. Po tem postopku je Komisija sprejela sporno odločbo, v skladu s katero:
- oprostitve plačila trošarine, ki so jih do 31. decembra 2003 odobrile Irska, Francoska republika in Italijanska republika glede težkih kurilnih olj, uporabljenih v proizvodnji aluminijevega oksida, pomenijo državno pomoč v smislu člena 87(1) ES;
  - se pomoč, dodeljena med 17. julijem 1990 in 2. februarjem 2002, če ni združljiva s skupnim trgom, ne povrne, saj bi bilo to v nasprotju s splošnimi načeli prava Skupnosti;
  - pomoč, dodeljena med 3. februarjem 2002 in 31. decembrom 2003, ni združljiva s skupnim trgom v smislu člena 87(3) ES, če upravičenci niso plačali vsaj 13,01 EUR na 1000 kg težkega kurilnega olja,
  - je treba zadnjenavedeno pomoč vrniti.

- 11 V sporni odločbi je Komisija menila, da so bile sporne oprostitve nove pomoči, in ne obstoječe pomoči v smislu člena 1(b) Uredbe Sveta (ES) št. 659/1999 z dne 22. marca 1999 o določitvi podrobnih pravil za uporabo člena [88 ES] (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 8, zvezek 1, str. 339). To presojo je utemeljila zlasti z dejstvom, da sporne oprostitve niso obstajale pred začetkom veljavnosti Pogodbe ES v zadevnih državah članicah, da niso bile nikoli preučene niti odobrene na podlagi pravil o državni pomoči in da niso bile nikoli priglašene.
- 12 Komisija je po predstavitvi razlogov, zakaj zadevne pomoči niso združljive s skupnim trgom, menila, da bi bilo – glede na odločbe Sveta o odobritvi spornih oprostitvev (v nadaljevanju: odločbe o odobritvi) in ob upoštevanju, da so bile te sprejete na njen predlog – vračilo nezdružljivih pomoči, ki so bile dodeljene pred 2. februarjem 2002, ko so bile v *Uradnem listu Evropskih skupnosti* objavljene odločbe o začetku postopka iz člena 88(2) ES, v nasprotju z načeloma varstva zaupanja v pravo in pravne varnosti.

### **Postopek in izpodbijana sodba**

- 13 Italijanska republika, Irska, Francoska republika, družba Eurallumina SpA (v nadaljevanju: Eurallumina) in družba Aughinish Alumina Ltd (v nadaljevanju: AAL) so 16., 17. in 23. februarja 2006 v sodnem tajništvu Splošnega sodišča vložile tožbe za razglasitev celotne ali delne ničnosti sporne odločbe.
- 14 S sodbo z dne 12. decembra 2007 v zadevi Irska in drugi proti Komisiji (T-50/06, T-56/06, T-60/06, T-62/06 in T-69/06) je Splošno sodišče sporno odločbo razglasilo za nično. Sodišče je s sodbo z dne 2. decembra 2009 v zadevi Komisija proti Irski in drugim (C-89/08 P, ZOdl., str. I-11245), na katero je napotilo za obširnejšo predstavitev prejšnjega postopka, to sodbo razveljavilo v delu, v katerem je bila sporna odločba razglašena za nično, ker je Komisija kršila obveznost obrazložitve v zvezi z neuporabo člena 1(b)(v) Uredbe št. 659/1999 v obravnavanem primeru.
- 15 Potem ko so bile zadeve vrnjene v razsojanje Splošnemu sodišču, so bile združene za pisni in ustni postopek ter izdajo sodbe.
- 16 Splošno sodišče je zato, da bi ponovno razglasilo ničnost sporne odločbe, v izpodbijani sodbi ugodilo tožbenim razlogom in očitkom strank oziroma nekaterih od njih glede kršitve načel pravne varnosti in domneve zakonitosti aktov Evropske unije, s katerimi so tožeče stranke Komisiji v bistvu očitale, da je s to odločbo deloma izničila pravne učinke, ki so nastali z odločbami o odobritvi. Potem ko je Splošno sodišče preučilo te razloge, je med drugim presodilo, da so te odločbe onemogočale, da bi Komisija sporne oprostitve lahko pripisala zadevnim državam članicam in jih zato opredelila kot državne pomoči v smislu člena 87(1) ES. Poleg tega je Splošno sodišče v zadevi T-62/06 RENV sprejelo očitek glede kršitve načela dobrega upravljanja.

### **Predlogi strank**

- 17 Komisija Sodišču predlaga, naj izpodbijano sodbo razveljavi, zadeve vrne v razsojanje Splošnemu sodišču in pridrži odločitvev o stroških.
- 18 Irska, Francoska republika, Italijanska republika ter družbi Eurallumina in AAL Sodišču predlagajo, naj pritožbo zavrne in Komisiji naloži plačilo stroškov.

### **Pritožba**

- 19 Komisija v utemeljitev pritožbe navaja pet pritožbenih razlogov. Prva dva se nanašata na kršitev pravil postopka, ostali trije pa na vsebinsko kršitev prava Unije.

- 20 Prvi pritožbeni razlog se nanaša na nepristojnost Splošnega sodišča, nepravilnosti v postopku, kršitev načela dispozitivnosti, člena 21 Statuta Sodišča Evropske unije ter členov 44(1) in 48(2) Poslovnika Splošnega sodišča ter podredno na neobstoj obrazložitve.

*Trditve strank*

- 21 Komisija Splošnemu sodišču očita, da je po uradni dolžnosti obravnavalo tožbeni razlog v zvezi s kršitvijo člena 87(1) ES oziroma da je znova opredelilo predmet tožbe. Meni namreč, da je resnični razlog za razglasitev ničnosti sporne odločbe to, da po mnenju Splošnega sodišča za sporne oprostitve niso veljali predpisi o nadzoru državnih pomoči, ker jih ni bilo mogoče pripisati zadevnim državam članicam, ampak Uniji. Vendar naj nobena tožeča stranka ne bi navajala tega tožbenega razloga, ki naj bi bil v razpravo vključen z vprašanjem Splošnega sodišča, ki je bilo strankam predloženo 20. julija 2011, čeprav se ta tožbeni razlog ne bi smel obravnavati po uradni dolžnosti. Splošno sodišče naj bi pozneje v izpodbijani sodbi skušalo ta tožbeni razlog prilagoditi tožbenim razlogom, ki so jih navajale stranke in ki se nanašajo na kršitev načel pravne varnosti ter domneve zakonitosti aktov Unije.
- 22 Irska, Francoska republika, Italijanska republika, družba Eurallumina in družba AAL temu pritožbenemu razlogu nasprotujejo.
- 23 Prvič, Francoska republika in Italijanska republika navajata, da obrazložitev v izpodbijani sodbi ni utemeljena le z nepripisom spornih oprostitev državam članicam, ampak temelji na preučitvi izkrivljanja konkurence in hkrati pripisa ukrepa državi, ki sta dva pogoja, ki morata biti izpolnjena, da je mogoče ukrep opredeliti kot državno pomoč. Italijanska republika pa meni, da čeprav mora Splošno sodišče odločati v okviru tožbenih razlogov, lahko kljub temu po uradni dolžnosti preveri, ali eden od bistvenih pogojev obstoja državne pomoči ni izpolnjen, tako da ostane v okviru trditve, navedenih v utemeljitev teh razlogov.
- 24 Irska in Italijanska republika dodajata, da je Splošno sodišče lahko po uradni dolžnosti presojalo bistveno kršitev postopka. Komisija pa naj v obravnavanem primeru s tem, da v sporni odločbi ni navedla razlogov, zakaj meni, da je mogoče sporne oprostitve pripisati državam članicam, ne bi izpolnila svoje obveznosti obrazložitve.
- 25 Drugič, Francoska republika ter družbi Eurallumina in AAL v bistvu menijo, da je Splošno sodišče zaradi razprave med strankami med postopkom razširilo tožbene razloge, ki so jih navedle. Francoska republika opozarja, da se je njen prvi tožbeni razlog za ugotovitev ničnosti nanašal na kršitev pojma državna pomoč v smislu člena 87(1) ES, medtem ko družba Eurallumina navaja, da je, ne da bi uporabila izraz „pripis“, postavila vprašanje, ali je oprostitve, ki se nanjo nanaša, lahko pomoč, ki jo je dodelila Italijanska republika. Komisija naj bi sama v razpravi postavila vprašanje pripisa spornih oprostitev kot obrambo zoper tožbeni razlog, ki se nanaša na kršitev načela pravne varnosti. Družba Eurallumina meni, da naj bi Splošno sodišče to vprašanje nato preučilo, da bi zavrnilo trditve Komisije in da bi potrdilo svojo presojo o tem, ali se učinke odobritve, ki jo je dala evropska institucija in ki državi članici pri izvajanju ne dopušča nobenega polja proste presoje, lahko izpodbija ali odpravi, kot je to storila druga institucija Unije. Družba AAL meni, da je Splošno sodišče zgolj preučilo in nato zavrnilo trditve Komisije.
- 26 Tretjič, Francoska republika, Italijanska republika in družba Eurallumina menijo, da je vprašanje pripisa spornih oprostitev vsekakor sorazmerno pomembno v obrazložitvi izpodbijane sodbe, ki bi bila, če bi bil ta prvi pritožbeni razlog sprejet, utemeljena z drugimi razlogi.

*Presoja Sodišča*

- 27 Iz predpisov, ki urejajo postopek pred sodišči Unije, zlasti iz člena 21 Statuta Sodišča in 44(1) Poslovnika Splošnega sodišča izhaja, da spor načeloma določijo in opredelijo stranke in da sodišče Unije ne sme odločati *ultra petita*.
- 28 Čeprav je nekatere tožbene razloge, kot je neobrazložitev ali pomanjkljiva obrazložitev zadevne odločbe, ki se nanašajo na pravila postopka, mogoče ali celo treba preizkusiti po uradni dolžnosti, pa tožbeni razlog v zvezi z materialno zakonitostjo te odločbe, ki se nanaša na kršitev Pogodb ali predpisa za njihovo izvajanje v smislu člena 263 PDEU, sodišče Unije lahko preizkusi le, če ga je tožeča stranka navedla (glej v tem smislu sodbi z dne 2. aprila 1998 v zadevi Komisija proti Sytraval in Brink's France, C-367/95 P, Recueil, str. I-1719, točka 67; in z dne 30. marca 2000 v zadevi VBA proti Florimex in drugim, C-265/97 P, Recueil, str. I-2061, točka 114, ter zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Irski in drugim, točka 40).
- 29 Tožbenega razloga kršitve člena 87(1) ES zaradi nepripisa zadevnega ukrepa državi torej ni mogoče preizkusiti po uradni dolžnosti.
- 30 Splošno sodišče je v obravnavanem primeru, potem ko je v točkah 73 in 74 izpodbijane sodbe opozorilo, da je za to, da se ugodnosti lahko opredelijo kot državne pomoči v smislu člena 87(1) ES, zlasti potrebno, da jih je mogoče pripisati državi, v točkah 98 in 99 te sodbe zavrnilo trditve Komisije, da odločbe o odobritvi nikakor ne morejo učinkovati tako, da bi Irsko, Francosko republiko in Italijansko republiko oprostile njihove obveznosti spoštovanja postopkov in pravil na področju državnih pomoči in da Svet pri izvrševanju pristojnosti na področju davčnega usklajevanja ne bi smel posegati v pristojnost Komisije na področju državnih pomoči. Menilo je, da so bile ugodnosti, ki bi jih na podlagi spornih oprostitev lahko imeli njihovi upravičenci, dodeljene v skladu z odločbami o odobritvi, tako da niso bile pripisane državam članicam, ampak Uniji in da zato Komisija spornih oprostitev ni mogla niti z izvajanjem skoraj izključnih pooblastil, ki jih ima na podlagi členov 87 ES in 88 ES, opredeliti kot državne pomoči.
- 31 V točki 104 izpodbijane sodbe je Splošno sodišče sklenilo, da so odločbe o odobritvi Komisiji preprečile, da bi lahko v izpodbijani odločbi sporne oprostitve pripisala zadevnim državam članicam in jih zato opredelila kot državne pomoči v smislu člena 87(1) ES ter da bi lahko odredila vračilo dela teh pomoči, za katerega je presodila, da ni združljiv z notranjim trgov v smislu člena 87(3) ES.
- 32 V točki 110 in v izreku izpodbijane sodbe je Splošno sodišče razglasilo ničnost sporne odločbe, „ker je v njej ugotovljeno – oziroma temelji na ugotovitvi – da so [sporne] oprostitve državne pomoči v smislu člena 87(1) ES“ in ker nalaga, da se zagotovi vračilo teh oprostitev od njihovih upravičencev.
- 33 Splošno sodišče s tem, da je presodilo, da je sporne oprostitve treba pripisati Uniji, ni preizkusilo tožbenega razloga bistvene kršitve postopka, kot to razumeta Irška in Italijanska republika, ampak tožbeni razlog v zvezi z materialno zakonitostjo sporne odločbe, ki se nanaša na kršitev Pogodbe ES.
- 34 Vendar kot navaja Komisija in kot ugotavlja generalni pravobranilec v točkah od 57 do 63 sklepnih predlogov, nobena tožeča stranka pri Splošnem sodišču tega tožbenega razloga ni navajala. Iz spisa Splošnega sodišča namreč izhaja, da je vprašanje pripisa spornih oprostitev, ki ga je Komisija navedla zgolj v odgovoru na tožbo v zadevi T-56/06 in družba Eurallumina v repliki v zadevi T-62/06, v kateri je navedla, da „kljub temu ni treba obravnavati tega problema“,v razpravo vključilo Splošno sodišče, tako da je strankam zastavilo pisno vprašanje, kot to sicer izhaja tudi iz točke 98 izpodbijane sodbe.
- 35 V nasprotju s trditvami Francoske republike, družbe Eurallumina in družbe AAL ni mogoče šteti, da je Splošno sodišče razširilo tožbene razloge strank. Čeprav je namreč Splošno sodišče vprašanje pripisa spornih oprostitev navezalo na tožbene razloge strank v zvezi s kršitvijo načel domneve zakonitosti aktov Unije in pravne varnosti, je po eni strani res, da gre pri tem vprašanju za ločen in drugačen

tožbeni razlog, ki se ne nanaša na kršitev splošnih načel prava Unije, ampak na kršitev Pogodbe ES, in po drugi strani, da se stranke, kot to izhaja med drugim iz predstavitve tožbenih razlogov strank v točkah od 53 do 56 izpodbijane sodbe, niso sklicevale na ta načela z namenom, da se ugotovi, da sporne oprostitve niso državne pomoči.

- 36 Iz tega izhaja, da je Splošno sodišče, s tem da je po uradni dolžnosti obravnavalo tožbeni razlog, da se sporne oprostitve ne bi smele pripisati državam članicam, ampak Uniji, in da zato niso državne pomoči v smislu člena 87(1) ES, v izpodbijani sodbi napačno uporabilo pravo.
- 37 Vendar je obrazložitev glede pripisa spornih oprostitev, ki je navedena le v točkah 73, 74, 98, 99 in 104 izpodbijane sodbe, le del obrazložitve te sodbe. Ugotoviti je torej treba, ali je ta sodba utemeljena s preostalim delom obrazložitve.
- 38 Splošno sodišče je poleg obrazložitve glede nepripisa spornih oprostitev državam članicam v izpodbijani sodbi podalo tako obrazložitev.
- 39 V točkah od 63 do 72 izpodbijane sodbe je Splošno sodišče najprej menilo, da glede na skupni cilj pravil na področju usklajevanja nacionalnih davčnih zakonodaj in pravil o državnih pomočeh, in sicer spodbujanja pravilnega delovanja notranjega trga zlasti s preprečevanjem izkrivljanja konkurence, usklajeno izvajanje teh pravil zahteva, da ima pojem izkrivljanja konkurence enak obseg in pomen na obeh področjih. Glede tega je navedlo, da člen 8(4) in (5) Direktive 92/81 nalaga zlasti Komisiji, ki predlaga, in Svetu, ki odloča, odgovornost presoje obstoja morebitnega izkrivljanja konkurence, da bi se državi članici lahko odobrila uporaba ali nadaljnja uporaba oprostitve usklajene trošarine in da ima v primeru drugačne presoje Komisija zoper odločbo Sveta možnost vložiti ničnostno tožbo.
- 40 Dalje je Splošno sodišče v točkah od 76 do 97 izpodbijane sodbe ugotovilo, da v tem primeru ni bilo sporno, da so Irska, Francoska republika in Italijanska republika upravičeno uporabile sporne oprostitve oziroma so jih uporabljale do 31. decembra 2003 na podlagi odločb o odobritvi in da so delovale popolnoma v skladu s temi odločbami, ki so bile v delu, v katerem so bile navedene geografske in časovne omejitve, za zadevne države članice zavezujoče.
- 41 V teh okoliščinah je v točkah od 79 do 96 te sodbe Splošno sodišče zavrnilo trditve Komisije, da so odločbe o odobritvi potreben, vendar nezadosten pogoj za to, da bi lahko države članice zagotovile sporne oprostitve, in niso vplivale na dejstvo, da bi morale biti sporne oprostitve, če bi bile državne pomoči v smislu člena 87(1) ES, priglašene Komisiji in bi jih morala ta odobriti v skladu s členom 88 ES, kot je bilo to določeno v točki 5 obrazložitve Odločbe 2001/224. V zvezi s tem je navedlo, da odločbe o odobritvi, ki so bile izdane pred Odločbo 2001/224, niso vsebovale tega pridržka, in menilo, da točka 5 obrazložitve ne pomeni, da želi Svet učinke svoje odobritve pogojevati z morebitnimi postopki in naknadnimi odločbami Komisije o državnih pomočeh.
- 42 Splošno sodišče je menilo, da odgovor Sveta na vprašanja Splošnega sodišča ne podpira razlage točke 5 obrazložitve Odločbe 2001/224 s strani Komisije. Poleg tega te razlage ne bi bilo mogoče sprejeti, saj bi v okoliščinah obravnavane zadeve vodila do nedoslednega izvajanja pravil na področju usklajevanja davčnih zakonodaj in pravil o državnih pomočeh, ker, prvič, so odločbe o odobritvi, sprejete soglasno na predlog Komisije, temeljile na skupni presoji teh dveh institucij, da sporne oprostitve niso povzročile izkrivljanja konkurence in niso ovirale pravilnega delovanja notranjega trga, drugič, je iz teh odločb neposredno izhajala regionalna selektivnost spornih oprostitev in, tretjič, so te odločbe omogočale oprostitve trošarin v celoti.
- 43 Nazadnje, potem ko je Splošno sodišče v točkah od 100 do 103 izpodbijane sodbe ugotovilo, da Komisija nikoli ni uporabila pooblastil, ki jih je imela na podlagi člena 8(5) Direktive 92/81 ali členov 230 ES in 241 ES, da bi predlagala odpravo ali spremembo odločb o odobritvi ali ugotovitev ničnosti teh odločb ali razglasitev neveljavnosti te direktive, je v točkah 104 in 105 te sodbe navedlo, da je ob sprejetju sporne odločbe Odločba 2001/224 še veljala in da je za to odločbo, za prejšnje

odločbe in za to direktivo, ki so v celoti pravno učinkovale, veljala domneva zakonitosti, ki velja za vse akte Unije. Zato je menilo, da so se Irska, Francoska republika in Italijanska republika upravičeno sklicevale na te odločbe za nadaljnjo uporabo spornih oprostitev. Ugotovilo je, da je v posebnih okoliščinah te zadeve sporna odločba neposredno izpodbijala veljavnost spornih oprostitev in posredno, ampak nujno izpodbijala tudi veljavnost odločb o odobritvi in njihove učinke, tako da sta bili kršeni načeli pravne varnosti in domneve zakonitosti aktov Unije.

- 44 V točkah od 107 do 109 izpodbijane sodbe je Splošno sodišče sprejelo očitek glede kršitve dobrega upravljanja, ki ga je navedla družba Eurallumina v zadevi T-62/06 RENV, s tem da je menilo, da ta kršitev izhaja iz tega, da je Komisija sprejela izpodbijano odločbo, ne da bi upoštevala posebne pravice, ki jih je Italijanska republika podelila tej družbi na podlagi Odločbe 2001/224, katere učinki so bili pravno zavarovani z načeloma pravne varnosti in domneve zakonitosti aktov Unije.
- 45 Splošno sodišče s tako presojo ni upoštevalo pristojnosti Sveta in Komisije na področju usklajevanja zakonodaj v zvezi s trošarinami in zakonodaj v zvezi z državnimi pomočmi.
- 46 Opozoriti je namreč treba, da je bila Direktiva 92/81 sprejeta na podlagi člena 99 Pogodbe EGS (postal člen 99 Pogodbe ES, ki je postal člen 93 ES), ki je določal, da Svet sprejme določbe za uskladitev zakonodaje glede prometnih davkov, trošarin in drugih oblik posrednega obdavčevanja v obsegu, v kakršnem je taka uskladitev potrebna za vzpostavitev in delovanje notranjega trga.
- 47 Odločbe o odobritvi so bile sprejete v skladu s členom 8(4) te direktive, ki določa, da Svet lahko, na predlog Komisije, soglasno odloči, da državi članici dovoli uvedbo izjem ali znižanj, ki niso določena z navedeno direktivo „zaradi upoštevanja posebnih politik“. Postopek, ki ga določa ta člen, ima drugačen cilj in področje uporabe kakor ureditev iz člena 88 ES.
- 48 Kot je Sodišče ugotovilo v točkah od 29 do 31 sodbe z dne 29. junija 2004 v zadevi Komisija proti Svetu (C-110/02, ZOdl., str. I-6333), Pogodba s tem, da v členu 88 ES določa, da Komisija redno preverja in nadzoruje pomoči, določa, da do ugotovitve morebitne nezdružljivosti pomoči s skupnim trgovom pride – pod nadzorom Splošnega sodišča in Sodišča – v postopku, katerega izvedba spada v pristojnost te institucije. Člena 87 ES in 88 ES Komisiji tako dajeta glavno vlogo za ugotovitev morebitne nezdružljivosti pomoči. Pristojnosti, ki jih ima Svet na področju državnih pomoči na podlagi člena 88(2), tretji odstavek, ES so izjeme, kar pomeni, da jih je treba nujno razlagati ozko (glej v tem smislu tudi sodbo z dne 4. decembra 2013 v zadevi Komisija proti Svetu, C-111/10, točka 39).
- 49 Odločitev Sveta, s katero se državi članici v skladu s členom 8(4) Direktive 92/81 dopusti oprostitev trošarin, torej Komisiji ne preprečuje, da izvede pristojnosti, ki jih ima v skladu s Pogodbo in zato začne postopek iz člena 88 ES, da ugotovi, ali je ta oprostitev državna pomoč, in da po koncu tega postopka po potrebi sprejme odločbo, kot je sporna odločba.
- 50 Okoliščina, da so bile z odločbami o odobritvi odobrene oprostite trošarin v celoti, pri čemer so bile določene natančne geografske in časovne omejitve, ki so jih države članice strogo upoštevale, ni vplivala na razdelitev pristojnosti med Svetom in Komisijo ter torej Komisiji ni mogla preprečiti izvajanja pristojnosti.
- 51 Sicer pa je bilo ob upoštevanju te razdelitve pristojnosti v točki 5 obrazložitve Odločbe 2001/224, ki je veljala v obdobju, za katero sporna odločba nalaga vračilo pomoči, navedeno, da ta odločba ne vpliva na izid morebitnih postopkov, ki bi se lahko začeli na podlagi členov 87 ES in 88 ES, ter držav članic ne oprošča obveznosti, da „morajo Komisijo obvestiti o primerih morebitne državne pomoči“.
- 52 Odločbe o odobritvi so bile namreč sprejete na predlog Komisije, in ta ni nikoli uporabila pooblastil, ki jih je imela na podlagi člena 8(5) Direktive 92/81 ali členov 230 ES in 241 ES, da bi dosegla odpravo ali spremembo odločb o odobritvi, razglasitev ničnosti teh odločb ali razglasitev neveljavnosti te direktive.



V zvezi s tem iz sporne odločbe izhaja, da je Komisija – ko je Svet sprejemal odločbe o odobritvi – menila, da te ne povzročajo izkrivljanja konkurence in ne ovirajo pravilnega delovanja skupnega trga (zgoraj navedena sodba Komisija proti Irski in drugim, točka 83).

- 53 Vendar kot trdi Komisija, pojem državne pomoči ustreza objektivnemu položaju in ne more biti odvisen od ravnanja ali izjav institucij (glej zgoraj navedeno sodbo Komisija proti Irski in drugim, točka 72). Zato okoliščina, da so bile odločbe o odobritvi sprejete na predlog Komisije, ni mogla preprečiti, da se te oprostitve opredelijo kot državne pomoči v smislu člena 87(1) ES, če so izpolnjeni pogoji za obstoj državne pomoči. To okoliščino pa je bilo kljub temu treba upoštevati v zvezi z obveznostjo vračila nezdružljive pomoči glede na načeli varstva zaupanja v pravo in pravne varnosti, kot je to storila Komisija v sporni odločbi, s tem da ni odredila vračila pomoči, ki so bile dodeljene pred datumom objave odločb o začetku postopka iz člena 88(2) ES v *Uradnem listu Evropske unije*.
- 54 Iz tega izhaja, da z obrazložitvijo izpodbijane sodbe, navedeno v točkah od 39 do 44 te sodbe, ni mogoče pravno utemeljiti ugotovitve Splošnega sodišča, da sporna odločba postavlja dvom o veljavnosti odločb Sveta o odobritvi in tako krši načeli pravne varnosti in domneve zakonitosti aktov Unije. Enako velja za ugotovitev, ki temelji na enakih razlogih, da je Komisija v zadevi T-62/06 RENV kršila načelo dobrega upravljanja.
- 55 Glede na navedeno je treba, ne da bi bilo treba preučiti druge trditve in pritožbene razloge strank, izpodbijano sodbo razveljaviti v celoti.

### **Vrnitev zadeve Splošnemu sodišču**

- 56 V skladu s členom 61, prvi odstavek, Statuta Sodišča lahko Sodišče v primeru razveljavitve odločitve Splošnega sodišča, če stanje postopka to dovoljuje, samo dokončno odloči o zadevi ali pa zadevo vrne v razsojanje Splošnemu sodišču.
- 57 Ker je v obravnavanem primeru Splošno sodišče obravnavalo le nekatere od mnogih tožbenih razlogov strank, Sodišče meni, da stanje postopka ne dovoljuje, da bi samo dokončno odločilo o zadevi. Zato je treba združene zadeve vrniti v razsojanje Splošnemu sodišču.

### **Stroški**

- 58 Ker se zadeve vrnejo v razsojanje Splošnemu sodišču, se odločitev o stroških tega pritožbenega postopka pridrži.

Iz teh razlogov je Sodišče (veliki senat) razsodilo:

- 1. Sodba Splošnega sodišča Evropske unije z dne 21. marca 2012 v združenih zadevah Irška in drugi proti Komisiji (T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV in T-69/06 RENV) se razveljavi.**
- 2. Združene zadeve T-50/06 RENV, T-56/06 RENV, T-60/06 RENV, T-62/06 RENV in T-69/06 RENV se vrnejo v razsojanje Splošnemu sodišču Evropske unije.**
- 3. Odločitev o stroških se pridrži.**

Podpisi